

Zoowel in de kwestie der z.g. meeningsgeschillen als in die van het promotierecht en andere kwesties, is het beter, dat elke inrichting over mensen beschikt, die vrij staan tegenover de andere.

K. S.

BOEKBESPREKING

Inleiding in de Wijsbegeerte der Wetsidee, door J. M. Spier, Die-naar des Woords te 's-Gravendeel. Tweede herziene en vermeerderde druk. J. H. Kok N.V. — Kampen. 1940.

De tweede druk van het boek van Dr. Spier! Als men dit schrijft, weet ieder welk boek wordt bedoeld. Uitvoerig hebben we indertijd den eersten druk besproken. Zóó uitvoerig, dat, toen de staart der bespreking eindelijk gedrukt was, het besproken boek reeds geheel was uitverkocht. En dat terwijl de oplage groot, de prijs hoog en de uitvoering slecht was.

We hoeven van dezen nieuwen druk dus niet veel te zeggen. Gelijk men weet geeft Dr. Spier een — door een ontwerper ervan zelf getijde — populaire beschrijving van de Wijsbegeerte der Wetsidee. Als zodanig is dit boek een meesterstuk! Het geeft inderdaad een popularisatie van de grondgedachten dezer Calvinistische filosofie, zóó, dat de eigen aard, de diepte, de schoonheid ervan er niets door hebben geleden. Het boek polemiseert niet, al geeft het wel eens aan een enkele een raken tik. Het wil ook niet de ideeën dezer wijsbegeerte uitwerken op nieuwe terreinen. Het teekent alleen rustig en overzichtelijk de grondlijnen van deze wijsbegeerte zelf.

'k Geloof, dat de tweede druk mooi op tijd komt. Het boek is Kok's eerste uitgave van na den oorlog. En het heeft juist in dezen tijd bijzondere waarde. Want het levert prachtige hulp bij het zoeken naar een helderen en door en door schriftuurlijken kijk op het oneindig gevarieerde leven van Gods rijke schepping, speciaal van het leven van mensch en menscheit in zijn bijna verbijsterende veelvormigheid en verflochtenheid.

Inderdaad men kan bezwaren hebben tegen de Calvinistische filosofie, waarvan dit boek zóó'n bijzonder helder beeld teekent. Zou er ooit in het Gereformeerde kamp een filosofie kunnen ontstaan, waartegen n i e m a n d bezwaren heeft? Het is immers ondenkbaar! Maar niemand zal kunnen ontkennen, dat ze prachtige en zuivere perspectieven opent in de volle geschapen werkelijkheid, waarin God ons heeft geplaatst en waarin we moeten leven en werken. Niemand zal kunnen loochenen, dat ze met name de huidige alomvattende wereldcrisis in haar volle diepte heeft gepeld en voorzien. Niemand zal haar de eer kunnen onthouden van allerlei funeste belemmeringen voor een doorwerking van het gereformeerde leven en denken te hebben ontdekt en uit den weg geruimd.

Een deugd van het boek van Dr. Spier is, dat het als vanzelf met krachtige evidentie dezen Schriftuurlijken grondslag van dit wijsgeerig streven doet uitkomen. Ook laat het duidelijk zien, dat er in deze wijsbegeerte een zeer innige verwantschap is te bespeuren tusschen haar en den arbeid van vorige geslachten. We hebben te doen met het werk van mannen, die diep zijn ingedrongen in de geestelijke worsteling van vroegere gereformeerde denkers en die nu, zonder dat op allerlei bijzondere punten aan te toonen of zelfs zich daarvan bewust te zijn, het gedachtengoed der vaderen overnemen en uitwerken. Hoe sterk met name Kuiper's machtige geest de professoren Dooyeweerd en Vollenhoven heeft beheerscht, heb ik elders trachten aan te toonen en verdere studie versterkt mij in die overtuiging al meer.

Maar andere namen dan die van Kuiper zijn te noemen. Een collega maakte me onlangs weer attent op Ravinck's zeer zeker minst bekende, maar toch uiterst zorgvuldig bewerkte en zeer belangrijke boek: *Bilderlijk als denker en dichter*. — Is het wonder, dat *Bilderlijk* nu weer aller belangstelling wekt? — Wie de grondgedachten van wijsbegeerte der wetsidee kent, zal met verwondering kennis nemen van uitspraken als: „de ware wijsbegeerte werd door hem (= *Bilderlijk*) hoog geschat. Deze bestond volgens hem in het met het hart aanvaarden van die wijsheid, welke van boven, uit God, en een gave Zijner genade is; die niet in het verstand huist, maar door den Geest Gods in het hart ontgloeit... hij vond echte waarheid en wezenlijke wijsheid in Gods Woord vervat en besefte en erkende deze in het hart” (p. 36). En: „het hart is derhalve het beginzel van het ware kennen. Al ons kennen gaat van dezen wortel uit”. „Door dat hart staan wij met alle dingen, met stoffelijke en geestelijke wereld, met God zelve in gemeenschap en verband”. „Het hart vormt dus bij *Bilderlijk* het centrum van den mensch; daaruit zijn de uitgangen van heel het leven; het is de kenbron van het verstand en ook de wortel van den wil” (p. 118/9).

Onwillekeurig ging ik van het boek over de filosofie praten over de filosofie van het boek. Is dat niet de beste aanbeveling voor het boek? En daarom eindig ik de bespreking met een hartelijke aanbeveling. Laet ik nog mogen opmerken, dat de tweede druk een stuk beter is dan de eerste. De inhoud is omvangrijker; de uitvoering veel en veel beter en de prijs bovendien toch nog lager.

C. V.

Benut U de gelegenheid wel een nieuwen abonnee te werven? Proefnummers zijn steeds ter beschikking.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Drietal te:

Enkhuizen: J. G. Adema te Zuidhorn, K. Hart te Oostwold en H. W. Wierda te Vijthuisen.

Tweetal te:

Katwijk a. d. Rijn: J. ten Hove te Gees en H. de Valk te Stellendam.

Beroepen te:

Solo (N. O. I.): G. Visser te Emlichheim.

Bedankt voor:

Oude Pekela: A. Bos te Hoogersmilde.

Intrede te:

Mechelen (België): Cand. D. C. van Lonichnijen. Tekst: Neh. 2:20a.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

De classis Amersfoort der Geref. Kerken heeft praeparatoir geëxamineerd en toegeleden om te staan naar den Dienst des Woords en der Sacramenten, den heer F. Mul te Amersfoort, theol. cand. aan de Theol. Hoogeschool. Cand. F. Mul zal gaarne de kerken in de prediking dienen en een eventueel beroep terstond in overweging nemen. Zijn adres is: Zwaanstraat 32, Amersfoort.

Voorts de heer R. A. Hoogkamp, candidaat aan de V. U. Hij is gaarne bereid de kerken te dienen en een eventueel beroep terstond in overweging te nemen. Adres: Oostsingel 1, Bunschoten. Tel. 245, Spakenburg.

— De classis Utrecht heeft in zijn vergadering van 9 Juli l.l. praeparatoir geëxamineerd en toegeleden om te staan naar den Dienst des Woords en der Sacramenten, den heer R. H. Bremmer, candidaat aan de Theol. Hoogeschool te Kampen. Cand. Bremmer zal gaarne de kerken dienen en een beroep in overweging nemen. Zijn adres is: Wilhelminalaan 17, De Bilt. Telef.: Utrecht 28563.

— De classis Utrecht der Geref. Kerken heeft in haar vergadering van 9 Juli praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar verklaard den heer A. Veldman, theol. cand. aan de Theol. Hoogeschool. Cand. Veldman zal gaarne de Geref. Kerken in de prediking dienen en een eventueel beroep in overweging nemen. Zijn adres is: Bemurde Weerd Westzijde 2, Utrecht. Telef. 13098 (K 3400).

— Cand. W. Wijma, wiens hulprederschap te Enschede thans gecombineerd is met dat van Haaksbergen, behoudt in beperkte mate de gelegenheid de Kerken de Zondagen te dienen. Zijn adres blijft: Soendastraat 60, Enschede.

De Geref. Kerken en de oorlogsschade.

Naar wij vernemen kunnen de getroffen Geref. Kerken in ons vaderland, die door de oorlogsomstandigheden schade hebben geleden zich thans wenden tot het comité van bijstand voor Oorlogsschade in Geref. Kerken. Zij moeten daartoe aan den penningmeester van dit comité, Dr. P. Nomes, Beeklaan 430 te 's-Gravenhage, een gedetailleerde opgave der geleden schade doen toekomen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Almelo: Cand. P. M. Jonker te Zierikzee en Cand. J. Overduin te Dordrecht.

Barendrecht, Ede. Nieuw-Vennep en Vlaardingen: Cand. P. v. d. Bijl, Sliedrecht en Cand. H. van Leeuwen, Rijswijk.

Beroepen te:

Alphen a. d. Rijn, Ermelo, Oosterbeek en Werkendam: Cand. P. v. d. Bijl te Sliedrecht.

Dokkum: H. v. Leeuwen, cand. te Rijswijk (Z.-H.). Wormerveer: Cand. J. Overduin te Dordrecht.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Amsterdam-C. Goes, Opheusden, Tholen en Westzaan: Cand. T. Dorrestein te Rotterdam.

Genemuiden, Meliskerke en Opheusden: Cand. C. v. d. Woestijne te Rotterdam.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Almkerk: E. Broekema te Doornwerth-Heesum, Harkema-Scharmer (toez.): D. Smits, hulppr. te Dokkum.

Hillegersberg (vac. B. Blankhart): B. C. Visser te Vorden. Oud-Beijerland: J. Lekkerkerker te Oldebroek.

Westerlee (Gr.): Cand. D. Wolfson te Voorburg. Wierden: H. Talsma te Neerlangbroek.

Zaltbommel (2e pred. pl.): Cand. J. v. Dijk te Eindhoven.

Aangenomen naar:

Heusden (toez.): Cand. K. M. Vogel te Hilversum. Jutrijp-Hommerts (toez.): M. H. Bolkestein te Drogelham.

Valthermond-Odoorn: J. Luchies, voorh. te Valthermond.

Bedankt voor:

Eemnes-Blinnen: J. H. Koster te Montfoort. Jorwerd: Cand. D. Wolfson te Voorburg.

Loenen a. d. Vecht: P. Boersma te Bolsward.

Intrede te:

Apeldoorn: Th. E. v. d. Brug. Tekst: Jes. 33:22.

Overleden:

W. H. H. Dijkman, Em. pred. te Haarlem, 86 jaar.

AMBT EN OPLEIDING

I 2.— door A. M. LINDEBOOM

Een fundamentele bespreking van de vraag of „opleiding tot het ambt” wel mogelijk is. Welke is de positie van onze professoren en theologische studenten? — In welke verhouding staan onze Kerken tot de Vrije Universiteit en de Theol. Hooge School?

Vragen die ieder onzer aangaan!

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks op postrek. 36000 van de Uitg.

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

Op de grens van twee Werelden

Is een hernieuwde belangstelling voor de historie meer dan gewenscht. Met name is een bad in de geschiedenis van de vorige eeuw noodzakelijk. Onze strijd in de Staten-Generaal, zoals die gevoerd is in de vorige eeuw en tot op heden, is van vormenden invloed geweest op geheel ons nationale leven.

Prof. Mr. P. A. DIEPENHORST

heeft de hoofdmomenten van dien strijd vastgelegd in een omvangrijk werk, dat tot titel draagt:

Onze strijd in de Staten-Generaal.

De bekwaam auteur ontwerpt een beeld van de groote principiële tegenstellingen en tracht te schetsen hoe de vertegenwoordigers van de Anti-Revolutionaire of Christelijk-Historische richting zijn opgetreden bij de gewichtige vraagstukken, die ons politieke leven hebben beheerscht.

Hij teekent de taale strijd die werd gestreden om die beginselen tot invloed te brengen, toe te passen in ons politieke leven. „Onze Strijd in de Staten-Generaal” is uitgegroeid tot een werk, bestaande uit twee forsche deelen, typografisch keurig verzorgd, bijna 1000 bladzijden groot.

Dit prachtwerk, dat bij uitgave aanvankelijk f 20.— kostte, stellen wij thans beschikbaar voor f 3.— ingenaald en f 4.50 gebonden in twee fraaie stempelpanden.

In den boekhandel en bij den Uitgever

T. WEVER N.V. - FRANEKER

Voor uw kerkelijke administratie staan we u gaarne met allerlei formulieren ten dienste.

Oosterbaan & Le Cointre N.V.

1940 — 1940

Zoojuist verschenen en werden aan de Leden van de V. C. L. voor den jaargang 1940 verzonden de volgende drie nieuwe boeken:

IK WIL GELUKKIG ZIJN

door NELLY VAN DIJK-HAS
(Voor niet-leden f 2.75 - Gebonden f 3.50)

DE WATERMOLEN

door J. W. OOMS
(Voor niet-leden f 2.25 - Gebonden f 2.90)

OM HET BEZIT

door IGNATIA LUBELEY
(Voor niet-leden f 1.40 - Gebonden f 1.90)

Reeds eerder in dezen jaargang ontvingen de Leden twee boeken:

OUWE JUTTE door MINI VAN DEN IESSEL
JII, MEISJE... door ANNIE FERWERDA
v. d. BERG

Bovendien mag ieder Lid voor een waarde van f 5.— aan boeken zelf uitzoeken uit den V.C.L.-Catalogus.

Men ontvangt een ingenaald abonnement ter waarde van f 15.50

en betaalt slechts f 1.50 per kwartaal

Men ontvangt een gebonden abonnement ter waarde van f 18.30

en betaalt slechts f 2.25 per kwartaal

Een V.C.L.-abonnement brengt U een onge-evenaarde keur van boekwerken en een besparing van f 9.30

Vraag gratis V.C.L.-catalogus bij Uw Boekhandelaar of bij

J. H. KOK N.V., UITGEVER TE KAMPEN

TE KOOP

voor meestbiedende:

Reform. Jrg. 1—19, compl.

Geref. Theol. Tijdsch.

Jrg. 15—40, geb.

Brieven letter A, bur. dit blad.

VERSCHEENEN:

CATALOGUS No. 14

bevattende een zeldzame collectie:

THEOLOGIE
KERKGESCHIEDENIS
GESCHIEDENIS enz.

voornamelijk bestaande uit een belangrijk deel van de bibliotheek van

Prof. Dr. H. H. KUYPER

Deze catalogus bevat meer dan 3000 titels van antiquarische werken, waaronder honderden zeer zeldzame.

Belangstellenden kunnen tegen betaling van f 0.20 franco een exemplaar ontvangen van

T. WEVER'S Boekhandel N.V.
afd. Antiquariaat, FRANEKER.

VOOR DE JONGELINGSVEREENIGING

Het Vereenigingsleven in de 50e eeuw

tweede druk

SAMENSpraak voor 12 Pers.

Prijs f 0.30 - per 12 exx. f 3.—

Verkrijgbaar bij den boekhandel en bij de uitgevers

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes

HILVERSUM

Roekt U een fijne Sigaar?

Of prefereert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

Sigarenmagazijn

„The Oldsmoker”

Kerkstraat 8 - Hilversum.

INHOUD

geboren

Vondel

Kerkelijk

Verantw.

Pop. wet

jongeren

winat.

schouw.

blz. 209-

H

„Ontvang

Inlei

Bovenj

loofsbeli

theologis

het voor

kritiek,

in de Ro

dat de b

te worde

Zal a

den, hel

mer aan

Wanne

we aller

Vervol

R.-K. Ke

Dan, w

Daarni

men (D)

Tenslo

stuk is

A. De

Het st

Heiland,

geworden

Het vo

vroeg zij

van mee

een tend

strijden.

Zoo ze

lijke onl

de Jode

Carpocra

listen in

door de

Bauer, F

Als di

dissertati

hoofdzaa

die thans

den inge

Toch i

op de H

al heftig

De gro

heel de

nen in H

Christlic

theoloog

1) Deze

referaat, g

tenvergade

2) Zoo t

bens Jesu,

p. 420.

3) H. Ba

4) J. J.

ria nato, j